

سهیدسادق، شاریکی ستراتیژ و گه شه سهندوو

سه لاج سالار 📌

﴿ جوگرافیای سهیدسادق ﴾

سهیدسادق ئه و شارهیه که بوو ته پایته ختی شاره زوور و که وتوو ته نیوان شار و شاروچکه کانی: هه له بجه، خورمال، سیروان، نالپاریز، پینجوین، عه ربه ت، به رزنجه، هه له بجه ی تازه (قهزای شاره زوور) و دهر به ندیخان، له رووی کارگیریه وه قهزایه که سه ر به پاریزگای سلیمانی.

﴿ ناوی شاری سهیدساق ﴾

ناوی شاری سهیدساق ده گه ریته وه بو مه زاری پیاوچاکیک به ناوی سهیدساق، که گۆره که ی به سهر لووتکه ی شاخیکه وه له ناو شاره که دا.

﴿ سه ره تای دروستبوونی سهیدساق ﴾

بو یه که مجار له سالی ۱۹۴۶ ئاوه دان کراوه ته وه، نووسه ری ئه م بابه ته کتییکی له سهر میژووی سهیدساق ئاماده کردووه و به وردیی زانیارییه کانی نووسیوه.

له بهر ئه وه ی له پرووی جوگرافیاوه شوینه که ی زۆر ستراتیژه بو یه زۆر به خیرایی ئاوه دانیی پینوه ده رکهوت و گه شه ی سه ند و له و شارانه فراوانتر بووه که سه دان ساله دروستکراون.

پاش نو سال له دروستبوونی گوندی سهیدساق، له ۲۲ ی تشرینی یه که می ۱۹۵۵ کرایه ناحیه به ناوی ناحیه ی شاره زوور. پاش ۶۱ سالیس له ۲۱ ی شوباتی ۲۰۰۷ کرایه قهزا به ناوی قهزای سهیدساق.

ئیسئا ژماره ی دانیشتوانی قهزای سهیدساق سهرووی ۱۳۰ ههزار که سه.

﴿ خاپوورکردنی شاری سهیدساق ﴾

سالی ۱۹۸۸ له سهرده می جهنگی عیراق - ئیراندا، ئیران له ۱۳ ی ئازاری ۱۹۸۸ هیرشی کرد و شاری هه له بجه ی داگیرکرد و توپاران ی خهستی سهیدساقیشی کرد، ئیتر سهیدساق بووه شه پرگه یه کی خهست، حکومه تی عیراقیش له ده رفه تیک

ده‌گه‌پرا تۆله له‌م شاره بکاته‌وه، بۆیه ئه‌و ده‌رفه‌ته‌ی بۆ هاته‌پیش و له‌ کۆتایی مانگی ئازاری ۱۹۸۸ ته‌واوی شاری سه‌یدسادقی خاپوور کرد و دانیشتوانه‌که‌ی راپیچی ئۆردووگاگانی باریکه و نه‌سر کرد.

﴿ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی سه‌یدسادق﴾

پاش راپه‌رینه‌که‌ی ئازاری ۱۹۹۱ ی گه‌له‌که‌مان، خه‌لکی سه‌یدسادق و شاره‌زوور و هه‌ورامان که له‌ ئۆردووگاگانی باریکه و نه‌سر و هه‌له‌بجه‌ی تازه نیشه‌جی بوون له‌ ۸ی ئازاری ۱۹۹۱ راپه‌رین و نیشتمانه‌که‌ی خۆیان رزگار کرده‌وه و هه‌ر له‌ و رۆژه‌وه خه‌لک ده‌ستی کرده‌وه به‌ ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی شاری سه‌یدسادق، هاوولاتیان له‌سه‌ر ئه‌رکی خۆیان دووباره شاری سه‌یدسادیان ئاوه‌دان کرده‌وه و شاریان بونیات نایه‌وه.

ئىتر به هۆي پىگه ستراتيژه كه يه وه ئه م شاره زوو گه شه ي سه ند و چه ند هينده ي بهر له خاپوور بوونه كه ي فراوان بوو. له بهر ئه وه گه شه و فراوانيه بهر چاوه ي هه يبوو حكومه تي هه ريم هاته سه ر ئه و پر وايه ي سه يد سادق بكر يته قه زا، له ٢١ ي شوباتي ٢٠٠٧ له سه ر داواي خه لكي شاره كه ئه نجومه ني وه زيран برياري به قه زابووني بو سه يد سادق ده ركرد.

﴿ شۆرش و كوردايه تي ﴾

ده شتي شاره زوور و شاري سه يد سادق له كو ن و نويدا لانكه ي شۆرشي رزگار يخوازيي كورد بووه، ته نانه ت بهر له وه ي شاري سه يد سادق يش دروست بكر يت شويني شاره كه هه ر جيگه ي خه باتي كوردايه تي بووه و ئه م شوينه بهر له ئاوه دان بوونه وه شي به هۆي مه زاري پياوچاكيك به ناوي سه يد سادقه وه هه ر ناوي سه يد سادق بووه. به هۆي

نزيكى له زنجيره شاخى سهركه شى (سوورين) هوه تيكوشهران سووديان له م جوگرافيايه وهرگرتووه، شاخه كانى سهيدسادقش ئەشكه وتى گه ورهى تيدايه و تاویر و گابه رده كانيشى بوخويان سهنگره ريك بوون.

شيخ مه حمودى حفيد له م شاخانه و له شويى ئەم شارهدا به رنگاريى سوپاي ئينگليزى كردووه. ئەحمه دى خواجه له كتيه ي (چيم دى) و شيخ له تيفى حفيديش له بيره وهريه كانيدا باسى هيزه كانى شيخ مه حموديان كردووه له ئەشكه وته كانى سهيدسادق.

ههروهها سه رده مى شوپشى ئەيلوول و شوپشى نوى و گولانيش شاخه كانى نزيكى سهيدسادق سهنگره رى پيشمه رگه بوون و به رده واميش پيشمه رگه له ناو به شيكى شارداهه بووه.

﴿راپه رينه كانى شار﴾

خه لكى تيكوشه رى سهيدسادق له سه رده مى ده سه لاتى به عسييه كاندا دوو جار راپه رينى جه ماوه ريبان سازداوه و قوربانيشان هه بووه.

راپه رينى يه كه م: له ٣ى ئايارى ١٩٨٢ راپه رينى جه ماوه رى ئەنجامدرا و به هوى ته قه ي به عسييه كانه وه ٦ كه س شه هيد كران.

راپه رينى دووه م: له ١٣ى ئايارى ١٩٨٧ جاريكى تر دانيشتوانى شارى سهيدسادق راپه رينيان به رپا كرده وه و هيزه كانى به عسيش به هه موو جوړه چه كيك و ته نانه ت هيلى كوپته ريشيان به كارهيئا بو سه ركوت كردي. له ئەنجامدا ٥ كه س شه هيد كران. جگه له وه ي له هه ردوو راپه رينه كه شدا بريندار هه بووه.

﴿ كهرتی كشتووكال ﴾

سهیدساق لهسه ر دلی دهشتی بهپیتی شارهزورور دروستبووه و بویه ناسراوه به (پایتهختی شارهزورور)، دهشتی شارهزوروریش بهپیتترین دهشتی کوردستان و عیراق و ئاسیایه، لهبه ر ئهوهی پرووباری سیروان و بهنداوی دهر بهندیخانیس لهسه ر دهشتی شارهزوروره و تهواوی دهشتی شارهزورور پاراو دهکات، بویه کهرتی کشتووکالی ئهم ناوچهیه ئهگهر حکومهت پشتگیری بکات لهبه رزترین ئاستتدایه و زورترین داهات و کهلکی بۆ کوردستان ده بیئت.

©Halo Jabary

﴿ کایه‌ی رۆشنبیری ﴾

هەر له سه‌ره‌تای دروستبوونی شارۆچکه‌ی سه‌یدسادقه‌وه ئەم شاره‌ بیه‌ش نه‌بووه له بواری رۆشنبیری، هه‌شتا سه‌یدسادق گوند بوو که مامۆستا قانعی شاعیر مائی هاته سه‌یدسادق و نیشته‌جیی ئەو گونده‌ بوو، دواتریش که بووه ناحیه و قوتابخانه‌ی تیدا کرایه‌وه، ئەو بووه مامۆستای وانه‌بیژ، ئیتر چهند جارێک کۆری شیعیری جه‌ماوه‌ریی گرتوو و به‌ شیعیریش رۆلی زۆری هه‌بووه له هۆشیاریی و رۆشنبیری خه‌لکدا.

پاشان سالانی هه‌فتاکان و هه‌شتاکان نووسه‌ر و شاعیر و رۆژنامه‌نووس و شانۆکاری تیدا ده‌رکه‌وت.

پاش راپه‌رینیش کایه‌ی رۆشنبیری و راگه‌یاندن له‌م شاره‌دا به‌هه‌تر بوون و کۆمه‌لی رۆژنامه و گۆڤار و بلاوکراوه‌ی تیدا ده‌رچوو. وه‌ک: گۆڤاری رازه‌کانی شاره‌زوور، شاره‌زووری نوێ، رۆژنامه‌ی شاره‌زوور، گۆڤاری شاره‌زوور، رۆژنامه‌ی سه‌یدسادق، رۆژنامه‌ی شارپی، رۆژنامه‌ی بارین، گۆڤاری روون، هه‌ندی بلاوکراوه‌ی دیکه‌ش هه‌بوون که ریکخراوه‌کانی حزبه‌کان چهند ژماره‌یه‌کی که‌میان لینه‌رده‌کرد.

به‌ده‌ر له‌مانه‌، له‌ بواری رادیۆدا ماوه‌یه‌ک رادیۆی په‌روانه‌ په‌خش ده‌کرا، که ناوه‌رۆکه‌که‌ی ئەده‌بی بوو.

﴿ بواری وه‌رزش ﴾

یه‌کی له‌ رووه‌ گه‌ش و زیندوووه‌که‌ی سه‌یدسادق بواری وه‌رزشه‌، یانه‌ی وه‌رزشی سه‌یدسادق له‌ پله‌ سی قۆناغ قۆناغ پێشکه‌وت و سه‌رکه‌وت تا دواجار گه‌یه‌ پله‌ی

نایاب، هه‌موو ئەو خولانە‌ی سەیدسە‌داق پیندا تێپە‌ری ئه‌ونده جۆش و خرۆشی ئە‌دا بە‌ وەرزش و هانده‌ره‌ دڵسۆز و سە‌رسە‌خته‌که‌ی هینده‌ سە‌رنجی میدیا و تۆ‌ره‌کۆ‌مه‌لایه‌تییە‌کانی ناو‌خۆ و دەر‌ه‌وه‌ی راکیشابوو، که‌ جه‌ما‌وه‌ر نازنای پایته‌خه‌تی وەرزشیان پێ‌به‌خشی.

﴿ خۆپیشان‌دانی جه‌ما‌وه‌ری ﴾

به‌هۆی ئە‌وه‌ی حکومه‌تی هه‌رێم شاری سەیدسە‌داقی فە‌رامۆش کردبووه‌، ده‌ستی ئاوه‌دانی حکومه‌ت له‌م شاره‌ قوربانیده‌ره‌دا ته‌واو کورت بوو، پ‌ۆژنامه‌نووس و چالاکانی شار چه‌ندین جار یاداشتیان دایه‌ حکومه‌ت و داوای خزمه‌تگوزرایان کرد، به‌لام وه‌لامیکی ئە‌رێنیان ده‌ست نه‌که‌وت، بۆیه‌ خه‌لکی شار ناچاربوون په‌نا به‌رنه‌ به‌ر خۆپیشان‌دانی هێمنانه‌ی جه‌ما‌وه‌ری و چه‌ند جارێک خۆپیشان‌دانی زۆر گه‌وره‌ به‌ریوه‌چوو، هه‌موو جاره‌کانیش حکومه‌ت له‌بری وه‌لامی ئە‌رێنی و جێبه‌جێکی داواکارییه‌کانیان هێزی ئە‌منیی له‌ شاره‌کانی دیکه‌وه‌ هینایه‌ سه‌ر شاری سەیدسە‌داق و به‌ فیشه‌ و ده‌سترێژی گولله‌ وه‌لامی دانه‌وه‌.

﴿ خۆپیشانندان و شههیدکرانی شههید بریار ﴾

خۆپیشاندانی پوژری ۲ی کانوونی دووهمی ۲۰۱۴ که سی پوژر بهرده وامبوو، ههر له یه که مین پوژدا ته قه یان کرد و گهنجیکی خوشه ویستی ئەم شاره یان به ناوی (بریار حه سه ن ئە حمه د) شههید کرد.

پاش رشتنی خوینی شههید بریار ئەنجومه نی وه زیران له گه ل نوینه رانی خه لکی سهید سادق و بنه ماله ی شههید بریار کۆبووه وه و کۆمه لی به لینی دا که خزمه تی سهید سادق بکات، به لام به لینه کانیا ن جیبه جی نه کرد.

﴿ خۆپیشاندانیکی دیکه و دوو شههیدی تر ﴾

دوای ئەوه ی حکومه ت راستی نه کرد و به لینه کانی خۆی جیبه جی نه کرد، جاریکی دیکه خه لکی شاری سهید سادق خۆپیشاندانیان کرده وه، له خۆپیشاندانی پوژری ۸ی کانوونی یه که می ۲۰۲۰ میردمندا لیک به ناوی ههریم عه لی ته مه ن ۱۳ سالان شههید کرا، و گهنجیکی دیکه ش به ناوی ئاکار جه بار مه حموود به سه ختی بریندار کرا، پاش چند پوژریک مانه وه ی له نه خۆشخانه، ئاکار جه باریش له ۱۷ی کانوونی یه که می ۲۰۲۰ به هۆی سه ختی برینه که یه وه گیانی له ده ست دا.

به مشیوه یه ژماره ی شههیدانی خۆپیشاندەر بوونه سی که س.

به ئیستاشه وه ئەم شاره فه رامۆشکراوه و حکومه ت ئاوړی پیوستی لێناداته وه.